

AZ ATHÉNI CART SZÖVEGE¹ (1931)

I. Az Athéni Konferencia meggyőződve arról, hogy az összes államok amelyek a kultúra őrizői, érdekeltek az emberiség művészeti és régészeti örökségének megőrzésében, azt kívánja, hogy az államok kölcsönösen egyezzenek meg, hogy egyre szélesebb és konkrétebb együttműködést fejtenek ki a művészeti és történeti emlékek védelmének elősegítése érdekében. A Konferencia rendkívül kívánatosnak tartja, hogy az illetékes intézmények és csoportok, a nemzetközi jog bármely megsértése nélkül, érdekeltységüket nyilváníthassák azoknak a remekműveknek védelme ügyében, amelyekben az emberi kultúra a legmagasabb fokon jut kifejezésre s amelyek fenyegetve lenni látszanak. Határozatot hoz, hogy az ilyen tárgyú beadványokat, a Népszövetség Szellemi Együttműködési Szervezete elé terjesztve az államok jóindulatú figyelmébe lehessen ajánlani. A Szellemi Együttműködés Nemzetközi Bizottsága hatáskörébe fog tartozni a Múzeumok Nemzetközi Hivatala vizsgálata, és a nemzeti bizottságok útján a szükséges információk beszerzés után, minden egyes esetben nyilatkozni a megteendő intézkedések szükségességére és a követendő eljárás módjára nézve.

II. A Konferencia meghallgatta a műemlékvédelemre vonatkozó általános alapelvek és tanok kifejtését. Megállapította, hogy bármily különfélék is az egyes esetek és azok megoldásai -, a jelenlevő különböző államoknál általánosan az a tendencia uralkodik hogy lemondanak a teljes visszaállításról, és annak kockázatait rendszeres, tartós karbantartással kerülik ki, biztosítva az épületek állagmegóvását.

Abban az esetben, ha a restaurálás a pusztulás veszélye miatt elkerülhetetlen, ajánlatos tiszteletben tartani a múlt történeti és művészi alkotását anélkül, hogy bármely korszak stílusát számúznánk.

A Konferencia azt ajánlja, hogy ha lehetséges, fenn kell tartani a műemlékek felhasználását mely biztosítja életük folyamatosságát, de modern rendeltetésnek mindenekelőtt tisztelnie kell a műemlék történeti és művészeti jellegét.

III. A Konferencia foglalkozott a különböző nemzetek történeti, művészeti és tudományos értékek védelmével kapcsolatos törvényeivel és egyhangúlag jóváhagyta azt a törekvést, mely a magánérdekkel szemben a közösség jogait támogatja.

Megállapította, hogy a törvények ellentétei a magán- és közérdek összeegyeztetésének nehézségeiből adódnak: következésképpen, elfogadva e törvények általános tendenciáját, úgy véli, hogy azok a helyi körülményeknek és a közvéleménynek megfelelően alkalmazandók úgy, hogy a lehető legkisebb ellenzésre találjanak, számot vetve a tulajdonosok által a köz érdekében hozandó áldozatokkal. Határozatként kimondja, hogy a (köz) hatóság minden államban olyan hatalommal rendelkezzen, mellyel sürgős esetben megőrző intézkedéseket tehessen. Végül azt kívánja, hogy a Múzeumok Nemzetközi Hivatala vezessen e tárggyal kapcsolatban összehasonlító jegyzéket a különböző országokban hatályos törvényekről, és azt publikálja.

---

¹ A Műemlékvédelem 1964. évi 4. számában publikált magyar fordítás szövege

IV. A Konferencia meglepéssel állapítja meg, hogy a különböző beszámolókból elhangzott elvek és technikai eljárások azonos törekvést ösztönöznek, vagyis: ha romról van szó lelkiismeretes állagmegóvás szükséges, s ha a rom állapota és körülményei engedik, szerencsés megoldás a megtalált elemek eredeti helyükre való visszahelyezése (anastylosis); és az e célra használt új anyagnak felismerhetőnek kell lennie. Amikor azonban egy ásatás során napvilágra került rom konzerválása lehetetlennek bizonyul, tanácsosabb azt pontosan felmérni és újra visszatemetni mint pusztulásra ítélni. Természetes, hogy a romok ásatási és konzerválási munkái megkívánják a régész és építész szoros együttműködését. Ami az egyéb műemlékeket illeti, a szakértők egybehangzóan azt tanácsolják, hogy mivel minden eset speciális karakterű minden műemlék állagmegóvása vagy részleges restaurálása előtt lelkiismeretes kutatást kell végezni az orvoslásra szoruló baj megismerése érdekében.

V. A szakértők a régi épületek megszilárdításával kapcsolatban különböző előadásokban foglalkoztak a modern anyagok alkalmazásával, és jóváhagyták a modern technika minden segítőeszközének józan alkalmazását különös tekintettel a vasbetonra.

Véleményük szerint e szilárdító eszközöket rejtve kell alkalmazni, hogy a restaurálandó épület megjelenése és jellege meg ne változzék ezen anyagok használatát különösen azokban a speciális esetekben ajánlják, amikor lehetséges az elemek *in situ* konzerválása, elkerülve ezzel a megsemmisülés és az újjáépítés kockázatát.

VI. A Konferencia megállapítja, hogy az egész világon a műemlékeket a mai életkörülmények mellett egyre több káros külső hatás fenyegeti, és mivel nem lehet egy általános szabályt felállítani, olyat, mely az esetek bonyolultságának megfelelően, ajánlja, hogy:

1. Minden országban a műemléki konzervátorok és építészek működjenek együtt a természettudományok szakembereivel, fizikusokkal, kémikusokkal, hogy egyre jobban alkalmazható biztos eredményeket érjenek el.

2. A Múzeumok Nemzetközi Szervezete dolgozatok és rendszeres ismertetések útján terjessze elért eredményeket és tájékoztasson a különböző országokban megkezdett munkákról.

Ami a műemléki szobrászati művek konzerválását illeti a Konferencia úgy véli, hogy szobrok eltávolítása abból a keretből, amely számára készültek, elvi szempontból helytelen. Óvintézkedésnek, amikor még megvannak, az eredetik restaurálását ajánlja; ha hiányoznak: másolatok elkészítését tartja célszerűnek.

VII. A Konferencia azt ajánlja, hogy új épületek építésénél a város jellegét és arculatát tartsák tiszteletben, különösen a régi műemlékek közvetlen környezetében, mely környezetre különös gondot kell fordítani. Hasonló tiszteletben kell részesíteni bizonyos együtteseket és különösképpen festői városképeket.

Védelem alá helyezhető az egyes műemlékekhez vagy együttesekhez tartozó növényzet és díszítő vegetáció, azok régi hangulatának, jellegének megőrzése érdekében. A Konferencia különösen ajánlja, hogy a történeti és művészeti emlékeinek közvetlen környezetében tiltsanak meg minden reklámot, a távirópóznáknak és huzaloknak bántó elhelyezését, és minden zajos és sértő üzem telepítését.

VIII. A Konferencia azt határozza, hogy:

1. A különböző államok, illetve e célra létesített vagy erre elismert jogosult intézmények publikálják műemlékeik szöveges és fényképekkel ellátott jegyzékét.
2. Minden állam létesítsen olyan archívumot, melyben a saját történeti műemlékeire vonatkozó dokumentumokat őrzi.
3. A Múzeumok Nemzetközi Hivatala publikációi közt szenteljen néhány cikket a történeti műemlékek konzerválási eljárásainak és módszereinek.
4. Ugyanez intézmény dolgozza ki a legmegfelelőbb terjesztési és hasznosítási eljárását az ilyen módon összegyűjtött, építészeti, történeti és technikai adatoknak.

IX. A Konferencia résztvevői miután meglátogatták munkájuk folyamán Görögország főbb ásatási területeit és antik emlékeit, egyhangúan tiszteletüket fejezték ki a görög kormány iránt, mely amellett, hogy hosszú évek óta e tekintélyes munkák megvalósítását maga biztosította, megengedte minden országból származó régész és szakemberek közreműködését. Ezzel példát mutatott és hozzájárult a szellemi együttműködés megvalósításához, melynek szüksége oly élesen mutatkozott munkánk folyamán.

X. A Konferencia mélyen meggyőződve arról, hogy a műemlékek és művészi alkotások megőrzésének legjobb biztosítója maguknak a népeknek a műemlékek iránt érzett tiszteletéből és ragaszkodásából fakad, megfontolva, hogy ezek az érzelmek nagyban fokozhatók a hatóságok által kezdeményezett akciókkal, olyan határozatot hoz, hogy a nevelők nagy gonddal szoktassák az ifjúságot a műemlékek minden rongálásának megakadályozására és nagyobb általános érdeklődésre indítsák őket az egész emberi kultúra e tanúbizonyságainak védelme iránt.